

gers geant-
discussie ten
beheid te
g naar den

het college-
n de veel
hoe de col-
gedoed

ze colleges
de wil van
erbij komt,
eenige phi-
a, zelfs be-
rengt, gaat

bij, dat gij
r o. a. ons
Staatsrecht

ge dan de
beter oor-
an van het
ijk gaaf toe,
maestie aan
dwaas ge-
verkoop, n.
toegeven als
tar een paar
het ook in

nisten saam,
p de geheele
oefend door
van drieën
d zoo zij, o-
dologische
r rechtsge-
cht worden
is mensche-
opzicht een

W. Wundt,
de Deel II
ng over de
haffen vin-
de methode

jurist.
Wundt zeg-
leest" hier

idiers geoor-

net alle be-
recht van
Juist mijn
de studien
eigenaardige
zulk een
icht worden,
meespreken
pe, dat men
u bedoelde
over Staats-
recht, enz.
te bestaande
en in haar

a—mits dan
een tweede
atrecht en
nien ont-
beginselen
orde uitge-

zaak; waarbij
vraag over
se saam te
isen.

van Perzen
overland
in jaar uit
te verbe-
theele Straf-

lijk, dat de
enkel hist-
dit te kin-
drage.

e men zelfs
oudbaarheid
historische

Asser van
inaugureele

n ook, bij
neming, de
is de vrije
n het recht,
is zoodaan

erzoeken of
en wezen-
nde overtu-
aatschap, g
ontleenen
ven worden
den geest,
thgeleiden

erband met
niet anders
te voorstel-
dat bij u de
oe vormen
te studenten
leven?

nanstaande
ik gelijkt gij
weer tegen
colleges in

al te zeer,
passing van
ginselen, te

de weten-
odamig, en
ankomende
ik vergeven,
ache quates-
ek van ons
v.in onzen
rden, dan

arover het
licht, de
n geloof en
bede onze
in dan ben
atie voerde
oorstander
chaalt.

Heel nu

En nu is het wel zoo, dat gij uw juristen
aanraadt, om, bijaldien er aan de Stadsuniver-
siteit eens een star van eerste grootte aan den
juridischen hemel voor het Staatsrecht, Straf-
recht of Burgerlijk recht kwam te schitteren, zich
in het gelonker van zulk gestar te gaan
verwikkelen. Maar overmits, de oude Asser
allicht uitgezonderd (die andere vakken doceert),
zulk een star dusver nog niet aan de Stedelijke
Universiteit is opgegaan, kunnen we ons verder
debat veilig uitspreiden tot tijd en wijle ons
gemeld wordt, dat er zulk een star uit het
oosten gerezen is.

En hiermede besluit ik dit debat, na u en
onze Universiteit te hebben toegebeden, dat
Gij nog in lengte van jaren haar moogt aieren,
met al de toewijding van uw hart en met
die kostelijke gaven van scherpsinnigheid en
besliste overtuiging, die u met zoo milde
hand zijn toebedeeld.

Aanvaard de betuiging mijner vriendschap-
pelijke gezindheid en geloof mij steeds

Uw dw. br. in Christus,
KUYPER.

Ook ons dunkt dat, nu het een metho-
dologische kwestie werd, het beter is, deze
zaak verder aan de professoren onderling
over te laten.

CONCERTBEZOEK (2.)

Er wordt thans buitengewoon veel werk
van muziek gemaakt.

Wie maar effentjes met kan doen, moet
een pianino in zijn huis hebben, en wie het
betalen kan liefst een vleugelstuk. Het is
dan ook ongelooflijk met wat enorm cijfer
het aantal piano's elk jaar toeneemt, want
afgedankt worden er niet vele. Zoo slecht
toch kan een pianino nauwelijks wezen, of
als de kast nog betamelijk er uit ziet, is
er altoos nog een klein burgerman of ook
een stil dorpbewoner, die acht zichzelf
een brevet van hoogere beschaving te geven,
door voor een kleine honderd gulden, zulk
een muzikinstrument in zijn zaaije of op
zijn saletje te plaatsen.

De publieke opinie aarzelt op dit punt
dan ook geen ogenblik, en de pianofor-
brikanten en muziekonderwijzers varen er
wel bij: Ieder aankomend jongeling en
vooral elk aankomend jong meisje moet
muziek leeren.

Of ze er aanleg voor hebben, of het tot
eenig resultaat kan leiden, of het ook maar
in één enkel opzicht iets, wat dan ook,
met de echte kunst der muziek gemeen
zal hebben, doet er niet toe. »Speelt ge
piano?" blijft de onverbiddelijke vraag, en
een welopgevoed meisje dat moest zeggen:
„Nee, mijnheer," zou schrikken en blozen
over eigen achterlijkheid.

Hiertegen nu protesteert de echte kunst
uit alle macht; haast nog sterker dan de
echte dichtster protesteert tegen het korps
rijmelaars, dat niets doet dan regels aan-
eenrijgen, die evenwel lettergrepen tellen
en eindigen op woorden van gelijken klank.

Toch hebben zelfs deze postasters het
nog, op verre na zoo gortig niet gemaakt
als deze liefhebbers en liefhebsters van den
dingetje, want zelfs „rijmenen" eischt
dan altoos nog enige inspanning, maar de
vingertoppen op de toetsen van een piano
slaan kan, na wat ontvangen les, een ieder.

Dr. Carl Lemcke, hoogleraar aan het
Polytechnicum te Aken, schrijft hier dan
ook van: „In vroeger eeuwen heeft men
veel beter inzicht gehad in de vorm-
ende kracht die de muziek op de ont-
wikkeling van het publiek kan uitoefenen.
De ouden, de mannen der middeleeuwen,
en zelfs de toongevende mannen der vorige
eeuwen, toonden dit door geheel hun hou-
ding. In onze eeuw daarentegen is de
vormende kracht die van de muziek uit-
gaat, uiterst gering. Viel geklapper vor
den Ohren, weinig Musik in den Kopfen
und in den Herzen", d. w. z. „Veel ge-
tingelgengel voor het oor, maar weinig mu-
ziek in hoofd en hart." (Pop. Aesthetik,
pag. 473).

Nog sterker oordeelt Von Hartmann,
die de bezoekers van onze concerten, let
wel in Duitschland, waar het nog zooveel
beter is, indeelt in drie klassen: 1°. In
mensen die er auersaesthetisch komen,
d. i. zonder innerlijke gemeenschap met de
wereld der tonen. 2°. In mensen die wel
het formele schoon, maar niet het essen-
tiële van de muziek genieten. En 3°. In
mensen, die voor de muziek het eigen
geestelijke orgaan bezitten. En nu zegt hij
dat naar zijn berekening op de 100 con-
certbezoekers, er 80 van de eerste, 18 van
de tweede, en hoogstens 2 van de laatste
klasse zijn.

Hij zegt letterlijk: „Wenn etwa 80 pro-
cent des gewöhnlichen Concert- und Opern-
publikums zu den Amüsichen gehören,
die sich aus auersaesthetischen Gründen
einfinden, so werden etwa 18 procent auf
die zweite Klasse kommen, die in gewissen
aesthetischen Interessen sich speciell der
musikalischen Formen zuwenden" (Aesthetik
II, p. 660).

Zoo kraas uitspraak zouden wij ons niet
licht veroorloofd hebben, maar wel mogen
we Von Hartmann laten spreken, ter onder-
steuning van onze meening, dat men zich
vergist, zoo men waant, dat deze piano-
manie ons metterdaad muzikaal verder
brengt.

Dat gewone leunen en spelen geeft,
o, zoo weinig, en het ongeluk is, dat men,
als een jong meisje dan op haar manier
in een gezelschap speelt, dat mooi vindt,
of althans zegt dat men het mooi vindt,
om het lieve kind geneogen te doen. En
dit nu voedt waansmaak. Op die wijs wordt
niet de innerlijke waardij der muziek ge-
keurd en genoten, maar als maatstaf ge-
begid de innemendheid van haar die speelt.

Voor al in de familie wordt de muziek
van zulk een meisje dan al spoedig de eigen-
lijke muziek, en de zin voor wat waarlijk
muzikale genieting is, gaat ten eenemale
teloor.

We betoogden dit eenigzins uitvoerig,

om wel te doen uitkomen, dat onze min-
dere sympathie voor minstens zes tienden
van wat er op de piano in onze hoofd-
straten, langs onze grachten en zelfs in onze
mindere buurten gemusiceerd wordt, heusch
niet voortspruit uit mindere waardeering van
de gave Gods, die we in de muziek ont-
vingen, maar metterdaad op waarneming
en overweging steunt.

En vraagt men, of wij dan het orgel-
spel der meesten hooger aanslaan, zoo zij ge-
antwoord, dat het gebruik van het orgel
een geheel ander is.

In verreweg de meeste gezinnen doet
het orgel geen anderen dienst, dan om het
psalmgezing bij onze huiselijke godsdienst-
oefeningen mogelijk te maken. Muzikale
talenten die in den huiselijken kring op het
orgel musiceeren uit innerlijken drang vindt
men veel zeldzamer. Waarbij dan nog
komt dat het orgel een ander instrument
is, dat vanzelf ernstiger aandoet en zich
daardoor minder leent voor een uitstalling
der ijdelheid.

Doch op het orgel dienen we afzonder-
lijk terug te komen. Thans wilden we
slechts aantoonen, dat wie in durft gaan
tegen de publieke opinie, alsof pianospel
het brevet gal van goede opvoeding, daar-
mee eer een vriend dan een tegenstander
van de echte kunst toont te zijn.

RECENSIE.

Dr. A. G. Honig zond bij den uitgever
Honig te Utrecht een werk over *Alexander
Comrie* in het licht, dat in niet geringe
mate de aandacht zal trekken.

Sinds lang toch wist men, dat in de
tweede helft der vorige eeuw het Gerefor-
meerde denken ten onzent een verscherping
had ontvangen, die door de toenmalige
theologen aan de universiteiten van de
hand was gewezen, maar die bij het Gere-
formeerde volk warme sympathie had ge-
wekt.

Ook wist men dat deze nadere accentu-
ering van het Gereformeerde beginsel van
Comrie en Holtius was uitgegaan, en nog
een ander karakter droeg dan hetgeen de
Walcherse predikanten, en onder hen
met name Brahé, hadden geleverd. Hadden
deze toch bijna uitsluitend apologetisch de
oude leer verdedigd, Comrie had een ver-
dere ontwikkeling geboden en in het *Exa-
men van Tolerantie*, zijn *Catechismus* en
andere geschriften proeven gegeven van
uitememend dialectisch talent, gepaard met
innige Godsvrucht.

Maar bij de algemeene aanduidingen
bleef het dan ook, en omtrent de eigenlijke
beteekenis van Comrie voor onze theologie
en de toenmalige kerken, bleef men in duis-
ter verkeer.

Want wel had Dr. Kuyper in de *Pres-
byterian Review* de Schotten op Comrie als
hun landsman gewezen, maar dit was uiter-
aard slechts een optel.

Thans echter heeft Dr. Honig een studie
aan Comrie gewijd zoo volledig en zoo grond-
dig, dat men voorloopig het onderzoek naar
Comrie als afgedaan kan beschouwen. Wat
omtrent Comrie uit Schotsche en Neder-
landsche bronnen was op te diepen, heeft
hij verzameld en geordend. En voorts
is hij Comrie's werken, in verband met
die van Holtius, zoo doorgelopen, dat
hem nauwelijks iets merkwaaards is ontgaan.

Wel draagt o. i. zijn analyse van Comrie's
theologie een wat al te objectief karakter,
doordien hij hem bijna overal met zijn
eigen woorden laat spreken, en ware een
nadere analyse en systematisering van zijn
denkbeelden misschien niet te onpas ge-
komen, maar van den anderen kant heeft dit
toch ook weer dit goede, dat zijn geschrift
er door bruikbaar is voor alle kringen.

Comrie is nu tot zijn recht gekomen.
Er is een eerste lichtstraal gevallen in
de duisterteit die nog altoos over deze
periode van onze kerkgeschiedenis hangt.

En juist doordien Dr. Honig geen paneg-
rie schreef, maar kritisch te werk ging
en afkeurde wat ook in Comrie geen steek
hield, zal zijn doorwrochte dissertatie er
toe bijdragen om Comrie, die dusver alleen
in de kringen der geloovigen op prijs werd
gesteld, nu ook tot eere te doen komen
in de kringen der wetenschap.

Comrie was de eerste van onze theolo-
gen, die inzag en gevoelde, hoe ons men-
schelijk bewustzijn breder de vleugelen
ging uitslaan, en daarom zag hij en niet
Brakel de noodzakelijkheid in, om de Ge-
reformeerde beginselen niet alleen in hun
vrucht, maar ook in hun wortel na te gaan.

CORRIGENDUM.

In onze mediatie over Jesaja 38: 12 hebben
we het woord *drom* opgevat in de beteekenis
van: hoop of menigte.

Van achteren bleek ons, dat dit eene ver-
gissing is.

Drom beteekent ook nu nog in Zeeland een
bundel hjne draden of vezels. Diensvolgens
wordt het ook wel voor *inslag* gebruikt. Dat
ook onze Kant. het zoo bedoeld hebben, blijkt
uit de noot op Jesaja 38: 12.

KUYPER.

Voor Kootwijk's Scholen.

Ontvangen door Dr. A. KUYPER: Van den
heer M. H. Fontein te Leiden f. 10.

Ontvangen door Dr. J. H. HOUTZAGERS:
Van de Jongedochters-vereeniging „Onze ver-
wachting" te Schiedam f. 8.17½; van P. T.
Zandstra te Woudsend, Unie-collecte f. 1.

Ontvangen door den heer J. IJSEBRAND, door
tusschenkomst van den heer Punt, van Ds. W.
M. te Vr. f. 1.

Uit de Pers.

In de *Maatschappij*, het goede Zendingstijds-
chrift van Ds. Dijkstra te Smilde, vinden we
een kort verslag van den loop des Evangelies
op Seram, dat zeer lezenswaard is, omdat het
in een kort en levend beeld toont, hoe het
veelal in onze Indië ging.

Zie het hier:
Geen eland wellicht heeft meer geleden van de
monopolie gruwelen der O. I. Comp. dan Seram,
met name het schiereiland Howamohel en de Zuid-
kust. Daarentegen heeft ook geen enkel eiland in de
naamse omgeving van Ambon minder genoten van de
geestelijke voorrechten die de O. I. Comp. in hare
beste dagen bracht.

In 1613 wilde Justus Houtman er zich vestigen,
maar er was zooveel onrust, dat men het hem niet
durfte toestaan. Zoo kwam het dat de man, die be-
geerte had om den Afoeren van Seram het Evangelie te
brengen, er nooit is gekomen. In 1642 vroegen
die van Kalibobo om een minister en om Christen te
worden, en het verzoek is toen worden toegestaan,
als ze na het strand wilden komen wonen, en de
bergen, waarin ze zich voor de overmacht der Comp.
verbergden, wilde verlaten. Het schijnt dat ze aan
deze voorwaarde voldaan hebben, ten minste in 1644
vinden wij Ds. Brund te Kalibobo. Hem bleek, dat
de Afoeren gemeend hadden dat zij, zoodra ze Chris-
ten werden, niet meer onderworpen zouden zijn aan
den Sultan van Ternate, maar rechtstreeks onder de
Comp. zouden staan. Toen hij hun echter duidelijk
maakte dat ze toch onderdanen van Ternate zouden
blijven, verklaarden ze, zooals Ds. Brund dit uitsprak,
dat ze dan liever bij den ouden heidensdien blijven
wildren.

Toch schijnen eenigen hunner tot het Christendom
overgegaan te zijn. Want in 1646 ging Ds. Brund
weer naar Kalibobo om hen te bezoeken, en te bevestigen
en in 1649 bevestigde zich de Sultan van Ternate, dat
men zijn onderdanen op Seram tot Christenen maakte,
terwijl in 1650 alle Christendorpen op Seram aan de
Comp. werden afgestaan. Intusschen hadden in 1649
Amehay en Elipsoeth om het Christendom verzoekt.
Welk voorbeeld in 1654 door Kooler en Roemakay en
in 1656 door de „Mooren" (Mohammedanen) van
Houtman werd gevolgd. In 1667 werden eenige
Mooren op de eilanden Manipa en Bonoa bekeerd;
in 1671 Piroe, in 1676 Karamia, in 1691 Thioale
en in 1694 Serocawan. Hiermee was de kerstening
van Seram zoover voltooid als de Comp. haar
brengen soelde. Een eigen predikant hebben de dorpen
van Seram slechts uiterst zelden gehad. In 1673 studeerde
Srulso op Seram, en deze dienst zal ook niet groot van
waarde zijn geweest, want hij werd geschorst vanwe-
ge zijn ergernis tegen Waneer onze antecessoren
just zijn, is dit de eenige predikant die van op Seram
heeft gestaan. Hoe vaak de gemeenten bezocht wer-
den weten wij niet, maar uit het jaar 1708 geeft Valen-
tin ons eens opgave waaruit blijkt, dat in Kalibobo,
de grootste gemeente, onder de 160 geloofden, slechts
32 lidmaten waren en in de 7 gemeenten van Seram
83 lidmaten. In 1737 geloofden slechts 1400 in
deze dorpen nog een aantal heidenen over, want
het getal inwoners bedroeg 1890.

De toestand zal wel niet beter geweest zijn toen
na het verdwijnen der Comp. en der Engelsche tus-
schenheerschappij, eindelijk in het jaar 1820 weer een
trouwre herder voet aan wal zette op Seram's strand.
Het was de Zending J. Kam, ons wel bekend, die
in dat jaar er een bezoek bracht, en in 1821 de
Zendingen plantte: Alerstod te Kalibobo, J. Sarink
te Elipsoeth, en Boermeester op Boerme te Manipa.
Deze drie werkten er echter niet lang. Alerstod ver-
trok in 1823 naar Malaka. Sarink in 1825 naar Tongoe
bij Batavia, nadat hij anders weinig merkwaaards
had uitgericht, behalve dat hij een paar radja's had
bevoegen om het Christendom te beoefenen, en Boer-
meester stierf in hetzelfde jaar zonder enige aanwin-
stare vrucht te hebben achtergelaten. In 1826 werd
Alerstod door Zending J. C. Vonck opgevolgd, die
in 1837 aldaar heeft gewerkt en toen wegens zijn
ergerlijk levensverdrag is afgest. De overige plant-
moesten zich nu weer met een zeldzaam broek van
Kam verreden stellen. In 1828 kwam Kam reeds tot
de ontdekking dat geheel het werk van Sarink te
Elipsoeth vergaten was en dat de algemeene weg als
van oude gelid werd. In 1833 kwamen de Zendingen
Keizer en Riden Seram weer bevoegen en de
laatstegeest een verslag dat allederevigt is: „Met ge-
ringz onderzending vond hij er de scholen in den
landmaten staat, voor een deel blijkbaar het ge-
volg van de ongeschiktheid der meesters, maar voor
een groot deel ook van de overvloedigheid en traag-
heid van ouders en kinderen. In onderscheidene
negerigen, geheel of ten deele door Christen be-
woond, ook in de nederig Walama, wier bevolking
voor weinige jaren met den Regent aan het hoofd
het Christendom omhelsde, zag hij onder het naamloos
de menschenhoofden opgehangen, die zij hunne ver-
slagen vijanden beschouwden, of, gelijk men het daar
noemde, geschilderde.".

In 1844 schreef er een van des heils voor Seram
op te gaan. De bekende Zending Jelle Beljens
Jellema, wiens stichting op Java, Modjowarno ge-
naamd, later zoo beroemd is geworden, kwam te
Wahai op Noord-Seram en vormde het plan om, aan
den mond van de rivier Ied, een Christendorp te
stichten van heidenen, die aldaar de dwarswaart
inleiden, en aan orde en regel gewonen. En waarlijk
dit werk zoo gelukt zij; reeds onder de eerste
huizen, reeds droeg de nieuwe negerij den naam
Dumey (vrede), reeds hadden zich de eerste Afoeren
daar gevestigd en maakte Jellema plan om zelf aldaar
te gaan wonen, toen de inspecteur Van Rhijn kwam
met de order voor Jellema om hem overal te bege-
leiden, zulk na alloop dat reeds, gevolgd door een
nieuwe last om nu op Java te vertrekken en de omkre-
nen van Soerabaja. Dumey is toen weer spoorloos
verdwonen, en Seram kwam weer in den ouden
toestand. In 1857 ging Zend. A. van Elris naar
Kuanatan en beleedte er veel verdriet, in 1860 en
61 was hij er nog werkzaam, maar hoe lang daarna
hij is gebleven, is ons niet duidelijk geworden.

Omkeert den tijd wederom. G. Schot te
Amehay, en deze werd opgevolgd door Zend. de
Vries (1864-74), hulpredikant R. Rinooy (1877-
79). In 1888 kwam de hulpredikant Birkhof te Lokki
op Howamohel, en het is van hem dat wij eens een
eerste woord van lof van een Seramse gemeente
lezen. Men moet weten dat hij toen van Lati, op
de Zuidkust van eiland, kwam. Na gespreken te
hebben van de volkszonden, o. i. de Christenen, zegt
hij: Lokki is niet onbloeit van geestelijk leven, de
gemeente is tamelijk ontwikkeld, hare belangstelling
in den godsdienst moet geprezen worden. Men komt
getrouw ter kerk. Bijna niemand, heijl van de lid-
maten of van de catechisten, zal voor een geruimen
tijd op reis gaan, zonder dat vooral op zijn verzoek
in de kerk door den leeraar daarover een zegen is
gegeven.

Seram heeft nu twee vaste hulpredikanten:
Amehay en Lokki, en de overige gemeenten staan
onder de zorg van deze twee. Op de eerste plaats
staat volgens onze laatste aantekeningen J. Kelling
en op de tweede Birkhof.

De himenlanden zijn nog geheel onbebaard; het
geest slechts zelden een Zending om met de heidensche
Afoeren in strijd te komen, die Christenen zijn
voor een deel wel Afoeren, maar voor een deel ook
vreemdeelingen, die uit andere eilanden van onze Oost
reeds daar gevestigd hebben.

Wat blijkt hier nu anders uit, dan dat gemis
aan systeem, onkerkelijke praktijk, en ontsten-
tenis van continuïteit, smaad over de Christe-
lijke religie heeft gebracht, in ste van de in-
woners van Seram met het Evangelie te
zeggen.

Just daarom blijven we zeggen: Zie toch ook
bij de Zending op uw beginsel.

Dat werken in den wijde baat niet.

Er moet vaste gang in het werk zijn, en dien
vasten gang waarborgt u alleen een stellig
beginsel.

KUYPER.

Officiele Berichten.

Met verkorting uit het Kerkblad van 4 Nov.

Vergadering der Classis Harderwijk,
gehouden te Hattem 12 en 13 Oc-
tober 1893.

De deputaten voor een huishoudelijk rege-
ment lezen een concept voor, dat een eenige
wijziging wordt goedgekeurd en aangenomen.

Zoo ook eenige concepten voor lastbrieven,
attestaten enz.

Een regeling wordt gemaakt voor de ver-
schillen collecten, waarvan een gedrukt exem-
plaar aan de kerken in deze klasse zal geron-
den worden, terwijl wordt besloten ook een
collecte voor Kootwijk te houden en die voor
„Veldwijk" te splitsen om de heil te bestem-
men voor de Kas voor hulphoevende kranken:
zinnigen in genoemde stichtingen.

Het verslag der vacaturen wordt tot de vol-
gende vergadering uitgesteld.

Art. 11 der notulen komt in behandeling,
aangaande de grensregeling van de buurtschap
Diermen tusschen de kerken te Puiten en te
Nijkerk, waarbij eenig misverstand heeft plaats
gehad. Hiertoe wordt een commissie benoemd,
om die in overleg met de genoemde kerken te
regelen.

De vacatuurbesluiten worden geregeld.

Het verzoek van den kerkeraad van Ermebo,
om een kerkeraad-attest te approberen, ten
einde haren voorganger de provinciale synode
voor te dragen tot onderzoek naar zijn sin-
guliere gaven, volgens art. 8 der D. K. O.,
wordt toegewilligd en aan voldaan.

De kerk te Nijkerk wordt opgedragen om de
Classis in Februari 1893 saam te roepen.

Vergadering der Gereformeerde

Kerken in de Classe 's Hertogen-
bosch, gehouden te 's Hertogen-
bosch 12 October 1893.

Verslag wordt uitgebracht door de Commissie
benoemd in zake de kerk van Sprang Resul-
taat van dit verslag is, dat de bestaande me-
teerlijken in de grensregeling nog niet volke-
men verscheid zijn. In verband hiermede leest
Ds. Boss de vrijwillig gegeven adviezen van
Prof. Rutgers en Ds. Beuker voor, waarmee
de Classe niet alleen ten volle instemt, maar
ook aan de broeders te Sprang den raad geeft,
dat zij bij hen ter plaatse zoo spoedig moge-
lijk zelfstandig optreden.

Het uitvoerig rapport, dat de Commissie in
de zaak van Geldorp uitbrengt, leidt de ver-
gadering, na rijpe overweging, tot het éénparig
besluit: Op het verzoek van Ds. M. . . .
om opname in het Gereformerd kerkverband, niet
verder in te gaan.

Aan de opdracht der vorige vergadering om
Ds. W. Laatsman te bezoeken en te vermanen,
hebben Ds. J. H. van Haeringen en Ond. J.
R. de Muldt gevolg gegeven. Veel moeite heeft
het ingehad Z.Erw. te spreken. Bij een eerste
reize schreef Ds. L. dat hij door ambtelijke
berijden verhoed was hen te ontvangen.
Later evenwel mochten zij er in slagen Z.Erw.
lang, zeer lang te onderhouden van den ver-
keerde weg, dien hij tot hertoe bewandeld,
doch konden, tot hun innig leedwezen, niet
het minste smart- en schuldgevoel bij hem be-
sporen. Hoewel de vergadering vooral dit
laatste met diepen weemoed verneemt en het
voorkeert waar is om te verstaan, hoe een
geschorst predikant van verandering door ambt-
bezigheden spreken kan, acht zij toch, in weer-
wil zelfs van reeds vermeld brief, waarin op
afdoening in de zaak van Ds. L. zoo sterk aan-
gedrongen wordt, de tijd ook nu nog niet ge-
komen om allen reddenden arbeid aan Z.Erw.
op te geven en besluit daarom met bijna alle
stemmen, eer het tot afzetting zou moeten over-
gaan, in den geest der broederlijke liefde nog-
maals te beproeven Ds. L. van zijn dwaalweg
terug te brengen en benoemd daartoe een Com-
missie, bestaande uit de leeraars Poss en van
Haeringen, metgeaders de Ouderlingen Bran-
derhorst en van Wijnen, met den biddenden
wensch, dat de uitkomst zij Z.Erw. ten behoud,
ons tot vreugd, Gods naam ter eer.

Verslag van de gewone Classicale

verg., gehouden op 19 October
j. l., van de Classis „Zwolle" te
Zwolle.

Besloten wordt, een nieuw boek van de
Formulieren van Eenigheid aan te leggen met
de bekende formule ter onderteekening. Alle
Dienaren des Woords zullen benevens den nu
toegelatene onderteekenen.

De beide kerken van Zwartsluis doen het
voorstel, dat er een kas worde opgericht door
de Classis voor hulphoevende patiënten voor
Veldwijk, Effatha en 's Heeren Loo.

Van Chr. Geref. zijde is reeds vroeger werk
gemaakt ter oprichting van een Provinciale
Kas, wordt medegedeeld.

Besloten wordt, dat deze zaak ook eens in
de Kerkeraden zal besproken worden, vooral
met de diakenen; en dat Ds. Segboer de vol-
gende Class. verg. zal dienen van toelichting.

De volgende verg., zal D. V. gehouden wor-
den te Zwolle, in de Cons-kamer van de Oos-
terkerk den eersten Woensdag van Februari e. l.
Samenroepende kerken zijn die van Zwartsluis.
De praeses Ds. Bavinck dringt er op aan, dat
de kerken er aan zullen denken om te col-
lecteeren voor de Theol. faculteit der Vr.
Univers.

Verslag van de Vergadering der

Classis te Willemstad 25 Oct. 1893.

Ouderling Dase brengt rapport uit namens
de Dep. van hulphoe. kerken. Hierna heeft Ds.
Binneba, (die als Adviseur tegenwoordig is)
van de gelegenheden gebruik gemaakt om den
nood van een Hulphoevende kerk in de
Classis 's Hertogenbosch aan de vergadering
bekend te maken en de zwakke kerk zeer aan
te bevelen in de liefde van de Classis Klundert.

In zake vacatuurgelden wordt een rapport
voorgelezen door Ds. Feringa. Nadat in dit
rapport de beginselen uiteengezet zijn, worden
de getallen berekend naar den maatstaf van
een salaris van f. 1200. Naar dien maatstaf
behooren de kerken van Moerdijk, Zevenber-
gen, Klundert A en Fijnaart, voor iedere beurt
te betalen f. 6.40; die van Willemstad f. 7.20;
die van Dinteloord f. 8 en die van Klundert (B)
f. 8.80. Deze gelden worden niet in handen
van de helpende Predikanten uithetaald, —
maar de Dep. voor Hulphoe. kerken zullen
belast worden met de inning en uitbetaling.

De volgende Classis zal gehouden worden
te Klundert op den derden Dinsdag van de
maand Januari 1893. Roepende kerk is Wil-
lemstad.

Kort verslag van de vergadering

der Classis Dordrecht, gehouden
26 Oct. 1893 te Dordrecht.

Goedgevonden wordt, dat voortaan de diene-
naren des Woords in alphabetische volgorde
de praeses zullen zijn, terwijl de dienaar, die de
afgevoerde vergadering presideeren zal, dan als
assessor zitting neemt.